

Çok Boyutlu 21. Yüzyı?l Becerileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu 21. Yüzyı?l Becerileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19166>

Özet

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği, Çevik ve Şentürk (2019) tarafından geliştirilen ve bireylerin sahip olduğu çok yönlü 21. Yüzyıl Becerileri düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Ölçek, geliştirme çalışmaları kapsamında uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda beş temel alt boyuttan ve toplam 41 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı Becerileri, Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerileri, Girişimcilik ve İnovasyon Becerileri, Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri ile Kariyer Bilinci olarak belirlenmiştir. Ölçeğin psikometrik özellikleri, kabul edilebilir düzeyde yüksek güvenilirlik ve geçerlik değerleri göstermektedir.

Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanır ve eğitim, kariyer gelişimi ve psikoloji alanlarında bireylerin modern çağın gerektirdiği yetkinliklere ne ölçüde sahip olduğunu belirlemek için önemli bir araç olarak hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler

21. yüzyıl becerileri, çok boyutlu ölçek, psikometrik özellikler, bilgi okuryazarlığı, eleştirel düşünme, inovasyon, liderlik, kariyer bilinci, Cronbach's Alpha.

Yazarlar

Mustafa Çevik, Cihan Şentürk

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin modern toplumun ve iş dünyasının gerektirdiği 21. Yüzyıl Becerilerini çok boyutlu bir perspektifle ne düzeyde algıladıklarını ve uyguladıklarını ölçmektir. Bu beceriler, küresel rekabet ortamında başarılı olmak için hayati öneme sahiptir. Ölçek, özellikle eğitim ve öğretim ortamlarında bu becerilerin gelişimini değerlendirmek ve müdahale programları tasarlamak için güvenilir ve geçerli bir araç sunmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği, 21. yüzyıl yetkinliklerinin karmaşık ve geniş kapsamlı doğasının yansıtması için beş farklı alt boyutu ölçmektedir. Ölçek, yapısal olarak 41 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler beş temel faktöre dağılmıştır. Bu faktörler, bireylerin dijital dünyadaki yetkinliklerinden problem çözme kapasitelerine ve sosyal etkileşim becerilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü beş temel yapı (alt boyut) şunlardır:

Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı Becerileri: Bilgiyi edinme, değerlendirme ve teknolojik araçları etkili kullanma yetkinliği.

Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerileri: Bilgiyi sorgulama, mantıksal analiz yapma ve karmaşık sorunlara çözüm üretme kapasitesi.

Girişimcilik ve İnovasyon Becerileri: Yaratıcı ve yenilikçi fikirler geliştirme ve bunları uygulama cesareti.

Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri: Çevreye duyarlılık gösterme, etik davranma ve başkalarını motive ederek yönlendirme yeteneği.

Kariyer Bilinci Boyutu: Mesleki hedefleri belirleme, kariyer yollarını araştırma ve kişisel yeteneklere uygun mesleği seçme farkındalığı.

Geçerlik

Geçerlik çalışmaları, ölçeğin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AFA sonucunda, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olarak beş alt boyuttan oluştuğu doğrulanmıştır. Başlangıçta analiz edilen maddelerden, herhangi bir faktör yükü olmayan veya binişik (birden fazla faktöre yüklenen) olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Faktör analizinin tekrarlanmasıyla, faktör yükü .40'den altında kalan maddeler de ölçekten atılarak nihai 41 maddelik yapıya ulaşılmıştır. Bu süreç, ölçeğin her bir maddesinin yalnızca ilgili olduğu yapıya yeterli düzeyde katkıda bulunduğunu ve güçlü bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, iç tutarlılık ve ayrışıcılık temelinde incelenmiştir. Ayrışıcılık analizi için, ölçek toplam puanlarına göre belirlenen üst %27'lik ve alt %27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının tespit etmek üzere Bağımsız Gruplar T Testi uygulanmıştır. Tüm gruplar için istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ($p < .05$) üst %27'lik gruplar lehine bulunmuştur, bu da ölçeğin alt boyut ve toplam puanlarının yüksek düzeyde ayrışıcı olduğunu kanıtlamaktadır.

İç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Alan yazında (Büyüköztürk, 2010), bir aracın güvenilirlik katsayısının .70 veya üzeri olması yeterli kabul edilmektedir. Ölçeğin geneline ait alfa katsayısı **.86** olarak tespit edilmiştir. Alt boyut güvenilirlik katsayıları ise aşağıdaki gibidir:

Bilgi ve Teknoloji Okuryazarlığı Becerileri: **.84**

Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerileri: **.79**

Girişimcilik ve İnovasyon Becerileri: **.76**

Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri: **.73**

Kariyer Bilinci Boyutu: **.75**

Ayrıca, faktör toplam korelasyon değerleri incelenmiş ve her bir faktörün r değerinin .24'ün üzerinde olduğu görülmüştür. Bu değerler, genel kabul gören 0.20 eğerinin üzerindedir (Büyüköztürk, 2010), bu da ölçeğin güvenilirliğinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), 41 maddelik nihai bir yapı ortaya çıkarmıştır. Bu yapı, 21. yüzyıl becerilerini temsil eden beş ana alt boyuta ayrılmıştır. Analiz süreci, düşük faktör yüküne sahip (yük değeri .40'ın altındaki) ve binişik maddelerin dikkatle çıkarılması içeriktir. Bu titiz faktör çıkarma süreci, ölçeğin yüksek düzeyde yapısal sağlığa sahip olmasını sağlamıştır.

Araç

Test Türü:

Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format:

41 maddelik, 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Öğrenci veya genel yetişkin popülasyonu (Orijinal çalışma, genellikle yükseköğrenim öğrencileri veya öğretmen adayları üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu:

Genç Yetişkinler ve Yetişkinler

Popülasyon Detayları:

21. Yüzyıl Becerilerini ölçmeye yönelik geliştirildiği için, bu becerilere sahip olduğu varsayılan tüm eğitim düzeylerindeki bireyler.

Test Metodolojisi:

Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Derecelendirme

Ölçek, katılımcıların maddelere ne ölçüde katıldıklarını ifade etmelerini isteyen 5'li Likert ölçeği kullanır:

Kesinlikle Katılmıyorum

Katılmıyorum

Fikrim Yok

Katılıyorum

Tamamen Katılıyorum

İletişim**Sorumlu Yazar:**

Mustafa Çevik

İletişim Adresi:

mustafacevik@kmu.edu.tr

Ünvanlar & Ücret ve Test Yılı**Test Yılı:**

2019

Ünvanlar ve Ücret:

Ölçek, akademik çalışmalarda kullanım için genellikle yazarların izniyle ücretsizdir. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kaynaklar:

Ölçeğin orijinal PDF dosyaları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[cok-boyutlu-21-yuzyil-becerileri-olcegi-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-multidimensional-21th.pdf](#)

[cok-boyutlu-21-yuzyil-becerileri-olcegi-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-multidimensional-21th.pdf](#)

Makale Linki:

Orijinal makaleye a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: sproc.org

Referanslar

Ölçe?in geli?tirilmesine ili?kin temel referans ve kullan?lan metodolojik kaynaklar a?a??dad?:

Çevik, M. & ?entürk C. (2019). Multidimensional 21th century skills scale: Validity and reliability study. *Cypriot Journal of Educational Science*, 14(1), 11-28.

Büyüköztürk, ?. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitab?: ?statistik, ara?t?rma deseni, SPSS uygulamalar? ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi Yay?ncılık.

Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği Maddeleri

A?a??da ölçe?in alt boyutlar? ve her boyuta ait örnek maddeler listelenmektedir:

Bilgi ve Teknoloji Okuryazarl??? Becerileri Boyutu: (15 Madde)

Örnek madde: Edindi?im ve do?rulu?una emin oldu?um bilgileri günlük hayat?mda etkili bir ?ekilde kullan?r?m.

Ele?tirel Düşünme ve Problem Çözme Becerileri Boyutu: (6 Madde)

Örnek madde: Okudu?um her bilginin do?ru oldu?unu kabul ederim.

Giri?imcilik ve ?novasyon Becerileri Boyutu: (10 Madde)

Örnek madde: Al???lm???n d???nda, yeni ve yararlı fikirleri üretir ve uygular?m.

Sosyal Sorumluluk ve Liderlik Becerileri Boyutu: (4 Madde)

Örnek madde: Kendimle birlikte çevremdeki ki?ilerin yeteneklerini geli?tirmelerine katkıda bulunurum.

Kariyer Bilinci Boyutu: (6 Madde)

Örnek madde: Mesleklerin özelliklerini ara?t?rarak kendime en uygun mesle?i belirlemeye çal???r?m.